

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ

« 26 » 2026 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

з політології та міжнародних відносин

для вступників на рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальності:

- Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
- Середня освіта (Технології)
- Середня освіта (Географія)
- Середня освіта (Англійська мова і зарубіжна література)
- Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
- Середня освіта (Математика)
- Середня освіта (Інформатика)
- Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
- Середня освіта (Фізична культура)
- Середня освіта (Українська мова та література)
- Середня освіта (Румунська мова і зарубіжна література)
- Журналістика
- Фізична культура і спорт
- Дошкільна освіта
- Початкова освіта
- Спеціальна освіта (логопедія)
- Соціальна робота та консультування
- Публічне управління та адміністрування
- Географія та регіональні студії
- Туризм та рекреація
- Професійна освіта (машинобудування)
- Екологія

Схвалено Вченою радою
факультету історії, політології
та міжнародних відносин,
протокол № 16 від 22 квітня 2026 р.

Голова ради

Чернівці 2026

Василь КАРПО

Пояснювальна записка

Програму вступного випробування із спеціальності С2 «Політологія» та С3 «Міжнародні відносини» розроблено в обсязі програми рівня вищої освіти бакалавра з даних спеціальностей. Іспит зі спеціальності проводиться в тестовій формі.

Абітурієнт повинен продемонструвати знання щодо розуміння ключових принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів.

Під час вступного випробування абітурієнт повинен продемонструвати здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні, вміти правильно обирати відповіді на поставлені питання.

Перелік питань:

Розділ І

1. Політика як соціальне явище та місце політології в системі суспільних дисциплін.
2. Суб'єкти і об'єкти політики. Концепції політики.
3. Зародження політичних ідей у країнах Стародавнього Сходу (Конфуцій, Лао Цзи, Мо Цзи, Шан Ян).
4. Політичні вчення античного світу (Сократ, Платон, Аристотель, Полібій, Цицерон).
5. Розвиток політичної думки в добу Середньовіччя (Аврелій Августин, Фома Аквінський, Марсилій Падуанський).
6. Політична думка епохи Відродження. Н. Макіавеллі.
7. Політичні вчення періоду буржуазних революцій в Голландії та Англії (Ж. Боден, Г. Гроцій, Б. Спіноза, Т. Гоббс, Дж. Локк).
8. Політичні ідеї Реформації (М. Лютер, Ж. Кальвін, Т. Мюнцер).
9. Політичні ідеї в працях французьких просвітників (Вольтер, Ш-Л. де Монтеск'є, Ж-Ж. Руссо).
10. Політичні доктрини США у XVIII – XIX століттях.
11. Зміст та основні тенденції російської політичної думки в XIX – на поч. XX ст.
12. Предмет, структура та функції політичної ідеології. Редукція в політичній ідеології.
13. Суть ідеологій консерватизму та неоконсерватизму.

14. Суть ідеологій лібералізму та неолібералізму.
15. Націоналізм як політична ідеологія.
16. Суть та ідейні течії анархізму.
17. Соціалізм, комунізм та соціал-демократія. Зміст ревізії марксизму.
18. Фашизм і нацизм як радикальні політичні вчення: спільне й відмінне.
19. Логіка та методи загальнотеоретичного пізнання політики.
20. Принципи загальної теорії політики.
21. Політична теорія М. Вебера.
22. Позитивізм у політичній теорії. Принцип верифікації та його роль у політичній науці.
23. Біхевіоралізм як теоретико-методологічний підхід у політичній науці (Ч. Мерріам, Г. Лассуел, Ф. Скіннер).
24. Інституційний та системний підходи у політичній теорії. Інституційна матриця К. Поланьї.
25. Теорія раціонального вибору і політична теорія: основні лінії перетину (Е. Даунс, Дж. Б'юкенен, М. Олсон, Дж. Стіглер та ін.).
26. Утилітаризм як різновид нормативної політичної теорії (І.Бентам, Дж. С.Мілль).
27. Структуралізм і постструктуралізм у політичній теорії (К. Леві-Строс, Ж. Деріда, М. Фуко).
28. Політична теорія сучасного реформістського лібералізму. Теорія справедливості Дж. Роулза.
29. Політичні теорії лібертаризму (Ф. Хайек) та комунітаризму (Р. Нозік).
30. Консервативні політичні теорії (К. Шмітт, Р. Скуртон, М. Оакшотт).
31. Природа людини та політична теорія (З. Фройд, Е. Фром, Г. Маркузе).
32. Модернізм та постмодернізм у теорії політики (Е. Гідденс, У. Бек, Ю. Хабермас, Ж. Бодрійяр, Ф. Джемесон).
33. Концепції постіндустріального (Белл, Арон, Гелбрейт, Бжезинський) та інформаційного (Тоффлер, Несбіт, Масуда) суспільства.
34. Політичний ідеалізм і політичний реалізм.
35. Радикалізм, фундаменталізм та пацифізм у політиці.
36. Основні підходи до визначення понять «свобода», «рівність», «справедливість». Співвідношення свободи і рівності.
37. Політологічні концепції влади.
38. Поняття, ознаки та функції держави.
39. Теорії походження держави.
40. Суверенітет влади. Народний суверенітет. Державний суверенітет.
41. Вищі органи сучасної держави та поділ державної влади. Механізм стримувань і противаг.
42. Система вищих органів державної влади в Україні.

43. Місцеве самоврядування: поняття та функції. Система місцевого самоврядування в Україні.
44. Правова система держави та система права. Ознаки та види норм права.
45. Система законодавства. Співвідношення системи права і системи законодавства.
46. Правовий акт. Нормативно-правовий акт. Міжнародний договір.
47. Система права і система законодавства в Україні. Види нормативно-правових актів в Україні.
48. Загальна характеристика основних галузей права України.
49. Поняття, структура та функції політичної системи суспільства. Теорії політичних систем (Д. Істон, Г. Алмонд, К. Дойч).
50. Форми державного правління та державного устрою.
51. Сутність та основні типи політичних режимів.
52. Поняття та форми демократії. Політологічні концепції демократії.
53. Основні теорії походження та розвитку націй.
54. Поняття та основні складові державного управління. Ознаки та функції держуправління.
55. Органи державного управління, їх класифікація.
56. Система органів державного управління в Україні. Рівні органів виконавчої влади.
57. Апарат державного управління.
58. Порядок формування органів державного управління в Україні.
59. Структура та функції сучасної політичної науки. Основні та допоміжні наукові політичні дисципліни.
60. Об'єкт і предмет, мета, завдання, гіпотези, понятійний апарат дослідження.
61. Принципи загальнотеоретичного дослідження політики.
62. Методика збору та обробки даних у політологічному дослідженні.
63. Основні методологічні підходи в політології: соціологічний, структурно-функціональний, інституційний, системний, біхевіоральний, нормативно-ціннісний, антропологічний тощо.
64. Методологічні проблеми сучасної політології.
65. Об'єкт, предмет, функції та основні методи в дисципліні «Методологічні основи політичної науки».
66. Загальні й спеціальні методи політологічних досліджень.
67. Методи первинного аналізу, порівняння та математичні методи в політологічному дослідженні.
68. Метод групової дискусії, ідеографічний та логіко-експериментальний методи; особливості їх застосування в політологічних дослідженнях.
69. Монографічний, соціологічний методи і метод парних порівнянь; особливості їх застосування в політологічних дослідженнях.
70. Методи альтернатив у політичному аналізі.

71. Етапи становлення порівняльної політології.
72. Основні параметри й риси порівняльного методу та методологічні проблеми порівняльної політології.
73. Підходи до типологізації політичних систем.
74. Лінійні типології політичних систем Г. Ласвелла і А. Каплана, Г. Алмонда і Б. Пауела.
75. Координатні типології політичних систем Р. Даля та А. Лейпхарта.
76. Особливості порівняння перехідних політичних систем.
77. Методики вимірювання президентської влади.
78. Основні принципи та підходи до порівняння політичних партій. Типологія політичних партій Р. Гантера та Л. Даймонда.
79. Порівняння умов та процесів демократизації.
80. Порівняння та вимірювання виборчих систем. Індекс Рае.
81. Індeksi вимірювання демократії та демократизації. Політичний атлас сучасності в системі індексів демократії та демократизації.
82. Поняття та функції політичної культури. Погляди на політичну культуру Г. Алмонда і С. Верби.
83. Дискусії щодо концепту політичної культури у західній політичній науці.
84. Структура та механізми формування політичної культури. Політичні орієнтації.
85. Політичні цінності у системі політичної культури.
86. Проблеми типологізації політичної культури (Г. Алмонд і С. Верба, Є. Вятр, Д. Елазар, У. Розенбаум, Д. Каванах та ін.).
87. Культура політичного процесу: зміст та основні параметри.
88. Культура політичного протесту: зміст та основні параметри.
89. Культура партійної діяльності: зміст та основні параметри.
90. Культура парламентської діяльності: зміст та основні параметри.
91. Електоральна культура: зміст та основні параметри.
92. Структура, функції, типи та рівні політичної свідомості.
93. Об'єкт, предмет і функції геополітики, її співвідношення з політичною географією. Географічний детермінізм.
94. Зародження і розвиток геополітичних ідей (від Стародавнього Сходу до поч. XX ст.)
95. Основні геополітичні концепції (від Ф. Ратцеля до сучасного мондіалізму). Російська та українська геополітика.
96. Етапи еволюції світової системи: доктрини, моделі та типи організації геополітичного простору.
97. Особливості сучасного геополітичного розвитку та нова геополітична архітектура сучасного світу.
98. Формування нової моделі безпеки в сучасній світовій політиці.
99. Основи сучасної світової економіки та світова економічна політика.

100. Основні концепції політики міжнародних відносин.
101. Витоки та генеза концепції прав людини. Теорія трьох поколінь прав людини.
102. Основні права людини і громадянина. Класифікація прав людини.
103. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.
104. Конституційні гарантії прав людини в Україні.
105. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: зміст та особливості застосування в Україні.
106. Міжнародні судові інституції захисту прав людини.
107. Поняття та принципи виборів. Виборче право.
108. Виборчий корпус. Абсентеїзм.
109. Типи мандатів: вільний, імперативний, партійний імперативний.
110. Основні підходи до розуміння і визначення виборчої системи.
111. Типи виборчих систем: мажоритарні, пропорційні, змішані, напівпропорційні. Їх переваги й недоліки.
112. Метод квот і метод дільників при розподілі мандатів.
113. Взаємозв'язок партійних та виборчих систем. Ефективна кількість партій.
114. Прийняття рішень у малих групах: правило Кондорсе, правило Борда.
115. Поняття, структура та актори політичного процесу. Режими перебігу політичного процесу.
116. Типи політичних процесів.
117. Політичні інтереси, політична участь і політична діяльність. Типи та форми політичної участі.
118. Поняття, структура та типи політичних технологій. Способи формування політичних технологій.
119. Політико-технологічний процес.
120. Базові засади і технології партійного будівництва.
121. Поняття та методи (техніки) політичного маніпулювання.
122. Стратегії захисту від маніпулювання.
123. Поняття, форми та види лобістської діяльності.
124. Масові акції протесту: основні види і технологічні особливості.
125. Поняття та функції політичного іміджу. Особливості іміджу політичної партії.
126. Структура та чинники ефективності політичного іміджу.
127. Іміджева стратегія та іміджева легенда. Перформанс у політичному іміджмейкінгу.
128. Сутність, структура та типи політичних конфліктів.
129. Стратегії та етапи управління політичними конфліктами.
130. Поняття та види політичних криз.
131. Становлення й розвиток теорії політичної комунікації.

132. Інформаційні війни та інформаційно-психологічний вплив. Форми і засоби інформаційно-психологічного впливу.
133. Інформація. Види інформації. Свобода інформації. Суспільно-політична інформація.
134. Політична комунікація як підсистема політичної системи.
135. Засоби масової інформації та комунікації: поняття та типи. Сильні і слабкі сторони різних медіа.
136. Взаємозв'язок політики й медіа. Медіатизація політики.
137. Історія розвитку засобів масової комунікації.
138. Ідейно-теоретичні концепції журналістики і преси.
139. Журналістика, зв'язки з громадськістю, реклама, пропаганда: спільне та відмінне.
140. Громадська думка та феномен медіавпливу.
141. Свобода слова і політична цензура.
142. Принципи і стандарти журналістики. Журналістська етика.
143. Жанри журналістики. Політична публіцистика.
144. Державна інформаційна політика та політика держави щодо медіа. Інформаційна політика в Україні.
145. Поняття, структура та функції політичних партій.
146. Етапи становлення і розвитку політичних партій.
147. Основні підходи до аналізу політичних партій.
148. Розвиток теорії політичних партій (М. Вебер, М. Дюверже, Дж. Сарторі, Р. Кац і П. Меїр, П. Меркл, К. Лоусон, Р. Далтон, Х. Пуле та ін.).
149. Основні типології політичних партій.
150. Поняття та типи партійних систем.
151. Предмет, об'єкт, закони і категорії соціології. Становлення соціології як науки.
152. Школи та напрямки соціології. Структура сучасного соціологічного знання.
153. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура і соціальна стратифікація суспільства. Соціальна мобільність.
154. Соціальна взаємодія, соціальні відносини і соціальний контроль. Соціальні зміни і соціальні процеси.
155. Соціальні інститути суспільства і соціальні організації.
156. Структурні елементи особистості в соціологічному контексті.
157. Культура як соціальний феномен. Культурний релятивізм.
158. Організація, методика і процедури емпіричних соціологічних досліджень. Вибірка у соціологічному дослідженні.
159. Опитування як провідний метод збору соціологічної інформації. Види опитувань.
160. Аналіз документів, спостереження і експеримент у соціології.
161. Соціальна та політична модернізація: теорія і практика.

162. Концепції соціального і політичного поля П.Бурд'є.
163. Історія Чернівецького національного університету. Становлення політологічної школи в Чернівцях.
164. Навчальний процес в університеті. Форми навчальної діяльності студентів.
165. Рівні підготовки фахівців-політологів в Україні.
166. Етапи становлення зарубіжної політичної науки. Політична наука в Україні.
167. Основи роботи з джерелами та інформаційно-пошукова діяльність політолога. Види джерел інформації. Наукова література з політології, її класифікація.
168. Зародження і розвиток методики навчання суспільно-політичних дисциплін у школі.
169. Принципи та компоненти процесу навчання суспільно-політичних дисциплін.
170. Формування пізнавальних можливостей учнів у процесі у навчанні суспільних дисциплін.
171. Методика роботи зі шкільним підручником. Функції та компоненти підручника. Прийоми роботи з підручником.
172. Наочність у вивченні суспільно-політичних дисциплін.
173. Урок як основна форма навчання у школі. Типи уроків. Методи роботи на уроках.
174. Інтерактивні методи навчання суспільних дисциплін.
175. Функції і форми перевірки результатів навчання суспільно-політичних дисциплін.

Розділ II

1. Проаналізуйте процес виникнення та становлення міжнародного права, розкрийте зміст його основних функцій на сучасному етапі.
2. Проаналізуйте склад, функції та принципи діяльності дипломатичних представництв.
3. Визначте та проаналізуйте класифікацію міжнародних організацій.
4. Охарактеризуйте правове положення біженців, вимушених переселенців і переміщених осіб.
5. Розкрийте зміст принципів, які стосуються підтримання міжнародного миру і безпеки.
6. Визначте доцільність реформування діяльності ООН в умовах кризи сучасних міжнародних відносин.
7. Розкрийте зміст принципів, які пов'язані з міжнародним співробітництвом держав.
8. Охарактеризуйте види міжнародно-правового визнання у відповідності з міжнародним правом.

9. Проаналізуйте процес дії договорів, їх застосування та тлумачення. Розкрийте зміст понять: «денонсація», «депозитарій», «джентльменська угода», «міжнародний договір».
10. Охарактеризуйте напрямки діяльності багатостороннього та загального багатостороннього договорів; відкритого і закритого міжнародного договорів.
11. Розкрийте зміст понять: «міжнародна організація», «міжнародна міжурядова організація», «міжнародна неурядова організація». Їх правовий статус у системі міжнародних відносин.
12. Охарактеризуйте зміст поняття та структуру права Європейського Союзу і передумови його виникнення.
13. Проаналізуйте роль Європейського Союзу у правовому регулюванні європейських інтеграційних процесів.
14. Дайте характеристику Віденській конвенції про дипломатичні зносини від 1961 р. та Віденській конвенції про консульські зносини від 1963 р.
15. Розкрийте зміст поняття та види правонаступництва держав у міжнародному праві.
16. Визначте діяльність Дуаєна дипломатичного корпусу та його статусу в країні перебування.
17. Охарактеризуйте діяльність основних інституцій Європейського Союзу в умовах російської військової агресії в Україні.
18. Визначте етапи створення Наради з безпеки і співробітництва в Європі. Визначте основні напрямки діяльності ОБСЄ.
19. Охарактеризуйте основні цілі та напрямки діяльності НАТО в контексті російсько-української війни.
20. Класифікуйте дипломатичні привілеї та імунітети згідно Віденської конвенції про дипломатичні зносини.
21. Визначте основні напрямки діяльності української дипломатії в умовах війни РФ проти України у контексті міжнародного права.
22. Охарактеризуйте відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння відповідно до міжнародного права.
23. Розкрийте сутність міжнародних відносин як суспільного явища та основні підходи до його розуміння.
24. Розкрийте сутність цивілізаційного підходу. Назвіть основні цивілізаційні теорії.
25. Опишіть державоцентричну (етатистську) та транснаціональну моделі МВ. Дайте їм порівняльний аналіз.
26. Розкрийте зміст поняття «зовнішньополітичні відносини». Поясніть як співвідносяться світова політика та зовнішні політики держав.
27. Назвіть та охарактеризуйте типи зовнішньої політики. Опишіть стани світової політики.

28. Розкрийте внутрішню природу конфлікту у МВ. Поясніть генезу конфлікту та назвіть його фази. Класифікуйте міжнародні конфлікти.
29. Перерахуйте основні загрози сучасній міжнародній безпеці. Опишіть сучасні механізми підтримання міжнародної безпеки.
30. Розкрийте зміст концепції «зіткнення цивілізацій» Самюеля Хантінгтона.
31. Проаналізуйте зміст понять «тероризм», «державний тероризм» та «терористична організація» у контексті сучасних МВ.
32. Розкрийте суть поняття «могутність» як параметр учасників МВ. Перелічіть головні фактори «могутності» держав.
33. Розкрийте періодизацію та провідні теоретико-методологічні аспекти історії міжнародних відносин.
34. Охарактеризуйте причини та перебіг Тридцятилітньої війни. Вестфальський мир.
35. Розкрийте головні тенденції розвитку міжнародних відносин періоду Вестфальської системи міжнародних відносин.
36. Охарактеризуйте розвиток міжнародних відносин в Європі у добу наполеонівських війн. Віденський конгрес та його рішення.
37. Проаналізуйте причини кризи та розвалу Віденської системи міжнародних відносин. Міжнародні відносини в світі кінця 1850-х – початку 1870-х рр.
38. Розкрийте головні тенденції розвитку міжнародних відносин останньої третини XIX – початку XX ст.
39. Охарактеризуйте перебіг міжнародно-політичних процесів під час Першої світової війни.
40. Охарактеризуйте розвиток міжнародно-політичних процесів в умовах російсько-української війни.
41. Охарактеризуйте міжнародні відносини в Європі по завершенні Першої світової війни.
42. Охарактеризуйте становлення Версальської системи міжнародних відносин.
43. Охарактеризуйте становлення Вашингтонської системи міжнародних відносин.
44. Охарактеризуйте основні тенденції розвитку міжнародних відносин у міжвоєнне двадцятиліття.
45. Охарактеризуйте міжнародно-політичні відносини у 1936-1939 рр. Формування блоків держав.
46. Проаналізуйте зовнішню політику СРСР у контексті кризи Версальської системи.
47. Проаналізуйте розвиток міжнародних відносин у першій половині Другої світової війни (1939-1943).
48. Проаналізуйте розвиток міжнародних відносин на завершальних етапах Другої світової війни (1943-1945).

49. Проаналізуйте американо-радянські відносини та міжнародно-політичні процеси в Європі на початку «Холодної війни» (1945-1949 рр.).
50. Проаналізуйте американо-радянські відносини та міжнародно-політичні процеси в Європі у 1949-1955 рр.
51. Проаналізуйте перебіг «Холодної війни» у 1955-1962 рр.
52. Проаналізуйте перебіг «Холодної війни» в середині 1960-х – на початку 1970-х рр.
53. Охарактеризуйте період радянсько-американської міжнародно-політичної розрядки (поч. – кін. 1970-х рр.).
54. Охарактеризуйте політичні відносини СРСР і США у 1979-1991 рр. Розпад «соціалістичного табору» та завершення «Холодної війни».
55. Розкрийте передумови та проаналізуйте розвиток інтеграційних процесів в Європі (кінець 1940-х – початок 1990-х рр.).
56. Проаналізуйте міжнародно-політичну боротьбу з проблем європейської безпеки і роззброєння у 1970-х – 1990-х рр.
57. Охарактеризуйте міжнародно-політичні процеси в Центральній-Східній Європі в середині 1940-х – кінці 1980-х рр. Система міжнародних відносин «нового типу».
58. Розкрийте основні проблеми міжнародних відносин на Близькому і Середньому Сході в 1940-х – на початку 2000-х рр.
59. Проаналізуйте зовнішню політику Київської Русі.
60. Розкрийте особливості зовнішньої політики Галицько-Волинської держави.
61. Проаналізуйте литовсько-польський період у зовнішній політиці українських земель.
62. Проаналізуйте зовнішню політику Війська Запорозького та Гетьманщини.
63. Розкрийте процес вирішення питання про українську державність під час та після Першої світової війни.
64. Охарактеризуйте суть питання про українську державність під час Другої світової війни.
65. Проаналізуйте особливості зовнішньополітичної діяльності УРСР.
66. Проаналізуйте сучасну зовнішню і безпекову політику незалежної України у контексті пошуку інтеграційних орієнтирів.
67. Проаналізуйте особливості політики європейської інтеграції України.
68. Проаналізуйте особливості політики євроатлантичної інтеграції України.
69. Проаналізуйте характер та основні напрями формування україно-російських відносин (1991-2014 рр.).
70. Охарактеризуйте україно-російські відносини з 2014 р. Позиція світового співтовариства щодо сучасної воєнної агресії РФ проти України.
71. Проаналізуйте характер та основні напрями україно-американських відносин в умовах російської збройної агресії.

72. Проаналізуйте політику України у країнах Сходу.
73. Охарактеризуйте зовнішню політику Франції в постбіполярний період та російсько-української війни.
74. Охарактеризуйте зовнішню політику Німеччини в постбіполярний період та російсько-української війни.
75. Охарактеризуйте зовнішню політику Великої Британії в постбіполярний період та російсько-української війни.
76. Охарактеризуйте основні напрями діяльності країн Великої Сімки.
77. Проаналізуйте зовнішню політику США у першій половині XX-го століття.
78. Проаналізуйте зовнішню політику США періоду «холодної війни».
79. Виявіть особливості зовнішньої політики США після завершення «холодної війни».
80. Охарактеризуйте зовнішню політику США постбіполярного періоду та російсько-української війни.
81. Проаналізуйте зовнішню політику Канади початку XXI ст. Розкрийте характер та особливості канадсько-українських відносин в умовах російської збройної агресії.
82. Проаналізуйте динаміку розвитку трансатлантичних відносин.
83. Проаналізуйте відносини США та з Китаєм на сучасному етапі.
84. Визначте напрями зовнішньої політики Китаю в умовах воєнної агресії РФ в Україні.
85. Розкрийте характер та особливості американо-українських відносин в умовах російської збройної агресії.
86. Особливості розвитку міждержавних відносин в Латинській Америці у другій половині XX – на початку XXI ст.
87. Особливості розвитку міждержавних відносин в Африці у другій половині XX – на початку XXI ст.
88. Особливості розвитку міждержавних відносин в Ісламському світі у другій половині XX – на початку XXI ст.
89. Особливості розвитку міждержавних відносин на пострадянському просторі з 1991 р.
90. Особливості розвитку міждержавних відносин у південній, південно-східній та східній Азії у другій половині XX – на початку XXI ст.

Список рекомендованої літератури

Основна до розділу І:

1. Баранівський В. Ф. Політологія: Київ: Національна академія управління, 2016. 236 с.
2. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навчальний посібн., 9-те вид., переробл. і доп. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 370 с.
3. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; 2-е вид., перероб. і доп. Львів: «Новий Світ–2000», 2017. Т.1.: Від зародження до початку XX ст. 404 с.
4. Історія політичної думки: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; 2-е вид., перероб. і доп. Львів: «Новий Світ–2000», 2017. Т.2.: XX – початок XXI ст. 598 с.
5. Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті. Київ: Арій, 2020. 320 с.
6. Козирєв М.П. Політична психологія: навч. посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 648 с.
7. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Політологія : навчальний посібник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2021. 228 с.
8. Макіавеллі Н. Державотворець. Про військове мистецтво. Київ: Арій, 2020. 408 с.
9. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; Львів: «Новий Світ-2000», 2016. Т. 1. 516 с.
10. Політична думка XX – початку XXI століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми; Львів: «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
11. Політологія : підручник / М. П. Требін та ін. ; за ред. проф. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. 460 с.
12. Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.
13. Правова політологія. Академічний курс: підручник /авт. кол.; за ред. І. О. Кресіної. Київ: Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2021. 480 с.
14. Скрипникова Л., Тутик Л., Гринчак М. Політологія : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури. 2019. 272 с.
15. Снайдер С. Шлях до несвободи. Росія, Європа, Америка. Київ: Арій, 2020. 372 с.
16. Фукуяма Ф. Витоки політичного порядку. Від прадавніх часів до Французької революції. Київ: Арій, 2019. 576 с.

17. Шляхтун П. Політологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.
18. State and Local Government and Politics: Prospects for Sustainability. C. A. Simon; Brent S. Steel; Nicholas P. Lovrich. Oregon State University Corvallis, Or, 2018. URL: <https://open.oregonstate.education/government/>
19. Davies C. A Quick Guide to Quantitative Research in the Social Sciences. Other. UWTSd, Carmarthen: Unpublished, 2020. URL: <https://repository.uwtsd.ac.uk/id/eprint/1540/23/A%20Guide%20to%20Quantitative%20Research%20in%20the%20Social%20Sciences.p>
20. Quantitative Research Methods for Political Science, Public Policy and Public Administration: 3rd Edition. September 12, 2017. URL: <https://shareok.org/bitstream/handle/11244/52244/Quantitative%20Research%20Methods%20For%20Political%20Science%2c%20Public%20Policy%20and%20Public%20Administration%2c%20With%20Applications%20in%20R.pdf?sequence=15&isAllowed=y>
21. What Is Democracy and How Do We Study It? Edited by Cameron D. Anderson and Laura Beth Stephenson, University of Toronto Press, 2021, 228 p.

Основна до розділу II

1. Vegesh M., Palinchak M., Holonic J. Geopolitics: Ukraine, Europe, World (socio-political view). Fairmont: Academic publishing Fairmont. Locust AVE 1489. Fairmont. WV. USA. Year 2020. 249 p.
2. Артёмов І. В., Віднянський С. В., Тодоров І. Я., Токар П. В. Європейська та євроатлантична інтеграція України: стан і перспективи реалізації (2014-2022 рр.) / Міністерство освіти і науки України; ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; Навчально-науковий інститут євроінтеграційних досліджень. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 284 с.
3. Вегеш М. Світовий процес і геополітика. Навчальний посібник. Ужгород: «ФОП Сабов А.М.», 2017. 303 с.
4. Вегеш М., Палінчак М., Петрінко В. Геополітика в постатях і термінах: підручник для студентів і аспірантів спеціальності «Політологія». Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 786 с.
5. Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2023. 264 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0017516>.
6. Гавронська Т. В. Київська Русь і її дипломатія в IX – першій половині X століття: відношення з державами Європи та Азії // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 18: Право. 2021. № 35. С. 9-35.

7. Глобальні тренди міжнародних відносин. Монографія. К.: Вадекс, 2020. 524 с.
8. Глобальні проблеми міжнародних відносин та світової політики: безпековий вимір: підруч.; за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. І. В. Алексеєнко /І. В. Алексеєнко, А. І. Курас, А. Х. Маргулов. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 164 с
9. Гончарук-Чолач Т. В., Томахів В. Я. Історія українських та зарубіжних політичних вчень: навч. посіб. Київ: Видавництво Ліра-К. 2020. 228 с.
10. Дорош Л., Івасечок О., Турчин Я. Зовнішня політика України. Л., 2021. 348 с.
11. Європейський союз: вчора, сьогодні, завтра: навч. посібник /уклад. Ю.Макар, В.Бурдяк, В.Макар, В.Семенко. Чернівці: Чернівець. нац. Ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 400 с.
12. Єремєєва І. А. Теорії цивілізацій та міжнародні конфлікти: підруч. / І.А. Єремєєва. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2021. 144 с.
13. Журавльов Д.В., Коротюк О.В., Лавринович О.В., Чижмарь Ю.В., Фоменко А.Є., Юнін О.С. Історія політичних і правових вчень: від стародавніх часів до XVII століття. К.: ОВК, 2021. 238 с.
14. Історія дипломатії: навч.-метод. посібник / за ред. О. В. Бігняка. Одеса, 2021. 116 с.
15. Історія міжнародних відносин: підруч. /І. В. Алексеєнко, А. Х. Маргулов , І. А. Єремєєва , М. В. Несправа. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 228 с.
16. Історія вчень про державу і право. метод. рекомендації (вказівки) до вивчення навч. дисципліни для студ. денного відділення економіко-правового ф-ту ОНУ ім. І. І. Мечникова / укл.: О. І. Донченко, О. Д. Гринь, І. В. Борщевський. Одеса : Фенікс, 2021. 124 с. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/31383/1/denna_ist_vchen_de_rzh_pravo.pdf
17. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин / Микола Капітоненко. Чернівці: Книги XXI, 2019. 272 с.
18. Кондратенко О. Ю. Зовнішня політика України 1991–2021 рр.. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. С.81-138. URL: https://ipiend.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/11/politychnyi_protse_u_nezaleznii_ukraini.pdf
19. Концепція зовнішньої політики України. Експертні рекомендації / під загальною редакцією Є.Габер, С.Корсунського, Г.Шелест. К., 2020. URL: http://fes.kiev.ua/n/cms/fileadmin/upload2/Koncepcija_zovnishnoj_i_politiki_Ukrajini05.10_1.pdf

20. Кормич А.І. Історія вчень про державу і право. Курс лекцій. 4-те видання, доповнене. У двох частинах К: Алерта, 2015. 416. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bb344ef7-22fc-4f81-be29-82eedc57381b/content>
21. Кравченко Н.Б. Гібридна війна Росії проти України (1991-2021 рр.). Монографія. Київ: НУБіП України, 2022.
22. Любохинець Л., Шавкун В., Бабич Л.. Історія політичних та економічних вчень. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 294 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Liubokhynets_LS/Istoriia_politychnykh_ta_ekonomichnykh_vchen.pdf
23. Макар Ю. Століття української дипломатії. Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2017. Т. 35-36. С. 77-94
24. Милосердна І. М. Геополітика : навчально-методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти [Електронне видання] /уклад.: І. Милосердна; Нац. ун-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 89 с.
Режим доступу: <https://doi.org/10.32837/11300.25662>
25. Мідделаар Л. Нова політика Європи: десять років політичних криз /Луук ван Мідделаар ; пер. з англ. О. Панича. – Київ : Дух і літера, 2021. – 408 с.
26. Міжнародні відносини та світова політика : навчальний посібник / О. М. Кузь, Д. С. Коротков, Д. Ю. Михайличенко, О. В. Бровко ; за заг. ред. д-ра філос. наук, професора О. М. Кузя. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 201 с
27. Основи теорії міжнародних відносин. Навчальний посібник / Л. О. Дорош, М. В. Здоровега, О. Я. Івасечко, У. В. Ільницька, О. В. Кукарцев, Ю. Р. Лемко, Ю. Я. Тишкун, Я. Б. Турчин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.
28. Політологія: сучасні терміни і поняття /Уклад. В. М. Піча. Львів: Новий світ 2000, 2015. 516 с
29. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. / М. П. Требін, Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна та ін.; за ред. М. П. Требіна. Х.: Право, 2016. 540 с
30. Чекаленко Л. Д. Зовнішня політика України: Підручник /Відп. ред. Перший проректор ДАУ при МЗС України В. Г. Ціватий /2 вид., доповнене і оновлене. К.: «LAT&K», 2015. 480 с.
31. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин [Текст] : навч. посіб. /С. О. Шергін. 2-е вид., випр. і допов. Київ: Центр учбової літератури, 2019. – 255 с.

Додаткова до розділу I:

1. Адаптивні зміни у функціонуванні політичної системи України в умовах повоєнної відбудови: монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 648 с.
2. Вибірчий процес 2019 року в Україні у світлі суспільних очікувань / за ред. О.М. Майбороди. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2019. 232 с.
3. Влада і громадянське суспільство у країнах світу: досвід взаємодії: Монографія / за ред. чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД НАН України, 2025. 472 с.
4. Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні: монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.
5. Імперативи воєнного часу у системі державної влади. Аналітична доповідь. За наук. ред. проф. Г. І. Зеленько. Київ, ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 48 с.
6. Інституційна (не)спроможність держави в Україні: як розірвати замкнене коло: монографія / кол. авт.: Галина Зеленько (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. 480 с.
7. Кризи політичного розвитку в Україні: причини, зміст і способи нівелювання: монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Р. В. Балабан, С. Г. Брехаря, Л. Л. Кияниця, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 352 с.
8. Межі інституційної спроможності: як працює влада в Україні. Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2025. 40 с.
9. Перспективи формування нової європейської системи безпеки та місце в ній України: аналіт. доп. / [Александров О., Веселовський А., Каракуц О., Кононенко К., Орлик В., Паламарчук М., Ярмоленко В.] ; за ред. О. Александрова, М. Паламарчука. Київ: НІСД, 2025. 45 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2025.11>
10. Політична безпека України: проблема стабілізації політичного поля країни. Прогнозна оцінка, механізми забезпечення : монографія / за ред. академіка НАН України О. О. Рафальського, чл.-кор. НАН України О. М. Майбороди. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2024. 288 с.
11. Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

12. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
13. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. Київ : НІСД, 2022. 532 с.
14. «Рейтинг», соціологічна група. Рік війни: як змінився портрет українців і України. «Українська правда». 22. 02. 2023. р. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2023/02/22/7390482/>.
15. Російсько-українська війна як конфлікт ідентичностей, цінностей та ідеологій: аналітична доповідь. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. 88 с.
16. Соціокультурні трансформації в Україні під впливом російсько-української війни: аналітична доповідь. Київ: Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2025. 60 с.
17. Суспільство, трансформоване війною : аналіт. доп. / [Потапенко В., Павленко І., Тищенко Ю., Здіорук С., Токман В., Їжак О., Каплан Ю., Валюшко І., Макаров Г., Даниляк О., Михайлова О., Валецький О., Лісогор Л., Маляревський Є., Бараннік В., Двігун А.]. Київ : НІСД, 2025. 79 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2025.07>

Додаткова до розділу II:

1. Алексієвець Л., Алексієвець М. Трансформація відносин України та НАТО в 1991-2019 рр.: історичний аспект. *Український історичний журнал*. 2020. № 1. С. 126-142.
2. Вегеш М. Геополітика. Актуальні проблеми політичної науки. Випуск перший. Ужгород: «ФОП Сабов А.М.», 2017. С. 121-143.
3. Вегеш М. Геополітична концепція Карла Гаусгофера. *Relatii Romano-ucrainene, istorie si contemporaneitate*. Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність. *Romanian-ukrainian relations, history and present*. Editura Muzeului Satmarean, 2015. С. 143-152.
4. Вегеш М. Збігнєв Бжезінський про геополітичні пріоритети України: еволюція оцінок. Політика і державне управління. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2016. С. 26-31.
5. Веселовський А. І., Александров О. С., Орлик В. В. Вплив пандемії COVID-19 на розвиток глобальних процесів розвитку системи міжнародних відносин URL: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-05/covid-i-globalni-procesy-1.pdf>

6. Даниленко С., Гальона О. Геополітичні акценти зовнішньої політики США у Центральній Азії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини. 2017. №1 (46). С. 20-25.
7. Демократія: від теорії до практики. Підручник з курсу. Видання друге, доповнене: Copyright, 2019. 285 с.
8. Загурська-Антонюк В. Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу Інвестиції: практика та досвід. 2020 № 13-14. С. 103-109. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/13-14_2020/18.pdf
9. Інтерпретація російсько-українського конфлікту в західних наукових і експертноаналітичних працях / За ред. В. Кулика. Київ: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2020. 328 с.
10. Історія політичної думки України: підручник / за заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. 632 с.
URL: https://shron3.chtyvo.org.ua/Avtorskyi_kolektyv/Istoriia_politychnoi_dumky_Ukrainy.pdf?
11. Костенко Ю. Історія ядерного роззброєння України. К.: Ярославів Вал, 2015. 464 с.
12. Мідделаар Л. Перехід до Європи: Як континент став союзом / Луук ван Мідделаар; пер. з англ. Олексія Панича. – Київ : Дух і літера, 2018. – 576 с.
13. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія /Колектив авторів, за заг.ред. І.М. Ковалю, О.І. Брусиловської Одеса: Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. 412 с.
14. Піпченко Н.О. Європейські комунікації. К. : ВАДЕКС, 2021. 136 с.
15. Україна дипломатична. Науковий щорічник. Київ, 2025. URL: <https://ud.gdip.com.ua/vipusk-hhvi.html>

Критерії оцінювання проведення фахового іспиту для абітурієнтів на базі НРК6 та НРК7

Форма проведення: фаховий іспит - тестування

Тривалість проведення: 60 хвилин

Фахове вступне випробування проводиться в тестовій формі в комп'ютерному класі згідно розкладу. Тест складається з 25-ти завдань. До кожного завдання пропонується 4 варіанти відповідей, з яких лише один правильний.

Завдання вважається виконаним правильно, якщо вибраний правильний варіант відповіді. Завдання вважається виконаним неправильно, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них є правильний; в) відповідь не позначено взагалі.

За кожную правильну відповідь нараховується 4 бали. Загальна оцінка за тест дорівнює сумі набраних балів, збільшена на 100 балів. Отриманий результат знаходиться в межах від 100 до 200 балів. Для допуску до участі в конкурсному відборі потрібно отримати не менше 120 балів включно.

Кількість балів	Рівень	Відсоток правильних відповідей	Пояснення
180-200	високий	більше 80% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді майже на всі тестові завдання, характеризує глибокі знання змісту предмета: уміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне; відзначається системністю, послідовністю, логічністю знань, якісно сформованими практичними уміннями та навичками, програмовий матеріал засвоєний на високому рівні
150-179	достатній	50-79% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість тестових завдань, характеризує повні знання змісту предмета: вільне володіння практичними навичками; аргументоване знання матеріалу, але допускаються незначні неточності у розкритті змісту окремих тем програми.
120-149	середній	20-49% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді на більшість питань (як правило першого рівня складності); характеризує поверхнєве оволодіння

			матеріалом окремих питань навчальних курсів, абітурієнт плутає поняття, невпевнений у правильності відповіді, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє встановлювати взаємозв'язок теорії з практикою.
100-119	низький	менше 20% правильних відповідей	виставляється за вибір правильної відповіді лише на окремі питання програми; що характеризує поверхове оволодіння теоретичними знаннями, науковими фактами, визначеннями; відсутня здатність аналізувати.